THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
NOV 26

קאנצערט און ליטעראַרישער אָוונט. לכבוד דער „פרייער ארב שטימע" דעם זונטאג נאוו. 23. 8.30 אוונט אין פרייהייט טעמפל רייכע פראָגראַם. אויפזיכט ארב. ר. כר. 169

זון אויפגאנג — 7.49.
זון אונטערגאנג — 4.38.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט
יעדן טאג

אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: אממייסטן קלאר, ווינטיק, קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 255. Winnipeg, Fri. Nov. 21, 1930. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. פרייטאג א' כסלו, תרצ"א.

נייע פאבריק אין וויטעבסק וועט באשעפטיקן 4,000 אידן

נייע ריזיקע טעקסטיל פאבריק איינגעריכטעט אויף מאַ-דערנסטן אופן

מאסקווע, נאוו. 21 (איטא).— א ריזיקע נייע טעקסטיל פאבריק, וועלכע וועט באַ-שעפטיקן פיר טויזנט אידישע ארבעטער, איז נעכטן געעפנט געווארן אין וויטעבסק.

די פאבריק איז געבויט געווארן מיט די נייסטע טעכנישע אויסבעסערונגען, און זי איז איינגעריכטעט געווארן מיט ארבעטער היימען, קינדערגארטנס, קלובן, שפּיר־טאלן און אלע מאדערנע איינריכטונגען.

—(::)—

וואלט געוואלט האבן נאך א מלחמה — קענען רוסלאנד

ווינדזאר, אנט., נאוו. 21.— "מלחמה זאל ניט עקזיסטירן. אבער איידער עס זאל נעמען א סוף צו מלחמות, וואלט איך גע־וואלט זעהן איין מלחמה — אפּצוריינקן מאסקווע".

די דאזיקע דערקלערונג האט דאָ גע־מאכט קאלאנעל די האנ. הערי קאוקשענק, געוועזענער לייט־גאווערנאר פון אנטעריאָ, ביי א פארזאמלונג פון טשעמבער אף קאָ־מערס.

דער רעדנער האט דערקלערט, "אז די לאגע אין סאוועטן רוסלאנד איז א שרעק־לאכע. ערגער פון דעם טויט אליין. ער קאָ־ניט פארשטיין, האט ער געזאגט, פארוואס די רעגירונגען פון דער וועלט דערלויבן צו עקזיסטירן אזא צושטאנד. און פארוואס מען דערלויבט, אז מאסקווע זאל ארויסשי־קען די סאוועטישע ליטעראטור אין אנדער־רע לענדער.

—(::)—

מרס. ריידי מאכט א טור פאר הדסה

מרס. מעקס ריידי, מערב קאנאדער וויצע־פּרעזידענטן פון קאנאדער הדסה, וועט מאכן א קורצן טור אין די הדסה אינטערעסן און וועט באזוכן די פאָלגנ־דיקע פּונקטן:

ברעגדאָ, נאוו. 24טן; מוס־דזשא, נאוו 25טן, רעדזשיינע, נאוו. 26טן; מעלוויל, נאוו. 27טן; און יאָרקטאָן, נאוו. 28טן. זי וועט אדרעסירן די לאָקאַלע הדסה טשאַפּטערס און וועט אָפּגעבן א באריכט פון דער הדסה קאַנוונשאָן.

מרס. ריידי איז געווען די גאנצע צייט אן אקטיווע הדסה טוערין. זי איז געווען די ערשטע סעקרעטאַרין פון'ם ערשטן ווי־נ'פּעגער טשאַפּטער, די גרינדערן פון'ם עזרה טשאַפּטער און זיין פּרעזידענטן פאר פיר יאָר, די פּרעזידענטן פון'ם ווי־נ'פּעגער הדסה קאונסיל אין 1927-1928, און אין די וועסטערן וויצע־פּרעזידענטן פאר א צווייטן טערמין.

מרס. ריידי איז אויך אקטיוו אין פאר־שיידענע אנדערע געזעלשאַפטלאכע אר־בעטן, — אין בית־יתומים און אינ'ם "קאונסיל אף דזשואיש וויטמען".

קיין אפּמאך מיט בריטישער רעגירונג אן הסכם פון אמעריקאנער אגענטור פארשטייער

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

לאנדאן, נאוו. 21 (איטא).— אין ענט־פער אויף אן אנפראגע פון דער "איטא", האט מ. העקסטער אפּגעלייקנט דעם באַ־ריכט פון "דיילי טעלעגראף", אז די קאַנ־פערענץ צווישן דער אידישער אגענטור און דער בריטישער רעגירונג וועט ניט פירן צו קיין רעזולטאטן. ווייל די אמעריקאנער פירער פון דער אידישער אגענטור האבן אנקייבלט אינסטרוקציעס צו פארטרעטער פון דער אגענטור אין לאנדאן נ"י צו קומען צו וועלכע ס'איז ענדגילטיקע אפּמאכן מיט דער רעגירונג. די צייטונג האט אויך צוגעגעבן, אז די אמעריקאנער פירער האבן נעראכט די ציר־נ'סטישע עקזעקוטיווע קענן וועלכער עס איז פארשטענדעניש, סיידן דער ווייסער אפּאיר לאנד אנולירט ווערן.

מ. העקסטער האט דערקלערט, אז עס וועט זיין ניט מער ווי נאטיראַלאַר, אז די אידישע אגענטור פירער אין אמעריקע זאָלן פריער גוטהייסן וועלכן ס'איז אפּמאך מיט דער בריטישער רעגירונג, איידער אזא ווערט ארויסגעגעבן פאר דער עפנט־לאכקייט, אין בלויז מיט זייער גוטהייסונג וועט עס ווערן א דאקומענט גוטגעהייסן פון'ם אידישן צד.

א קייבל איז ארויסגעשיקט געווארן צו פנחס רוטנבערג, פארזיצער פון'ם ועד לאמי, ער זאל גלייך קומען קיין לאנדאן. אבער עס איז א ספק, אויב ער וועט אָנ־נעמען די איינלאדונג: ווי עס איז באַ־וואוסט באטראכט רוטנבערג די דערקלע־רונגען פון פּרעמיער מאקדאנאלד און דראָ־מאנד שילס בעת דער פארלאמענטארישער דעבאטע, ווי א באוויז, אז די בריטישע רעגירונג איז אנטשלאסן ניט אפּצוטרעטן פון'ם ווייסן פאפּיר.

דר. ארלאזאָרוו, בערל קאצענעלסאָן, שפּרינצאק און רבי מאיר בערלין זיינען פארהאלטן געווארן אין לאנדאן פון דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָמיסיע, וואס באַשטייט פון זיין אויפ'ן פּלאַץ אזוי לאנג ווי די פאר־אנדלונגען מיט דער בריטישער רעגירונג ווערן אנגעהויבן.

נייריאָרק, נאוו. 21 (איטא).— א פּראָ־וויזאָריעלע קאמיסיע, וואס באַשטייט פון פיר פּערזאָנען, צו האנדלען פאר דער אמע־ריקאנער אפּטיילונג פון דער אידישער אגענטור, איז דאָ געשאפן געווארן, צו פארנעמען דעם ארט פון פעליקס וואָר־בורג, וועלכער האט רעזיגנירט פון דער פּאַרזיצערשאפט פון דער אדמיניסטראַ־טער קאמיסיע אין פראטעסט קעגן וויישן אפּאיר.

די מיטגלידער פון דער פירער קאמי־סיע זיינען: סיירום אדלער, בערנארד פעלעקסלער, מאַרים ראטנבערג און ראבערט סזאלד.

—(::)—

באנקעט פון אידישער פאלקס ביבליאָטעק

איבערראַשטאָג שבת, דעם 29טן נאָוועמ־בער, 8.30 אוונט, וועט די אידישע פאלקס ביבליאָטעק פייערן איר 9טן יובילײ מיט א באנקעט. אין גרויסן פּרײַזאַל. אלע פריינט פון דער ביבליאָטעק זיינען איינ־געלאדן.

ווינניפעג אין סט. באניפיים דערנרייכן אפּמאך וועגן בריקן

נאך א רייע פארהאנדלונגען, איז נעכטן דערגרייכט געווארן אן אפּמאך צווישן ווינניפעג און סט. באניפיים וועגן דעם אויסבוי פון א נייעם בריק, צו פארבייזן דעם אלטן נארוואוד בריק איבער'ן רעד ריווער. דער אפּמאך וועט איצט דארף גוטגעהייסן ווערן פון די סיטי קאונסילס פון ביידע שטעט.

די בריק קאמיסיעס פון ביידע שטעט, וועלכע האבן אנגעפירט די פארהאנדלונ־גען, האבן באשלאסן צו גונסטן פון א שטאלענעם בריק. עס איז אבער אויסגע־נומען געווארן א תנאי, אז אויב די אינ־זשענערן וועלן דורכאויס זיין פאר א בע־טאנענעם (קאנקריט) בריק, זאלן די פּלע־נער קאנען געענדערט ווערן.

די ווינניפעג הייזדא וועט, לויט'ן אפּ־מאך, צושטעלן האלב פון דער באלייכטונג פאר'ן בריק.

די סיטי קאונסילס וועלן באטראכטן דעם אפּאמאך דעם קומענדיקן מאנטאג אוונט, און ווען זיי וועלן אים ביידע גוט־הייסן, וועט מען זיך גלייך ווענדן נאך קאנטראקטן און די ארבעט וועט זיך דער־שפּרינצאק און רבי מאיר בערלין זיינען פארהאלטן געווארן אין לאנדאן פון דער אינזשענערן וועלן דורכקוקן, כדי זיי זאלן זיין אויפ'ן פּלאַץ אזוי לאנג ווי די פאר־אנדלונגען מיט דער בריטישער רעגירונג וועלן אנגיין.

אר־אבישע צייטונג פאלאשטיין, אפּגעשטעלט געווארן פון דער רעגירונג

ירושלים, נאוו. 21 (איטא).— די אַר־בישע טעגלאכע צייטונג "פאלאשטין" איז אפּגעשטעלט געווארן פון דער רעגירונג, פאר פארעפנטלאכן א העצע ארטיקל.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

פרייטאג, נאָוועמבער 21

י. זיפּער וועגן דוד בערגלסאָן ביי הנער העובד, 8.30 אוונט, אין פאלקס שול.

פייערונג פון רוסישער רעוואלוציע ביי יוגנט לינקע פּוע"צ, 8 אוו., אין פּרץ איט.

מ. דייטמאנד וועגן לייוויקס "גולם" ביי ארב. יוגנט קלוב 8.30 אוונט, אין פריי־הייטס טעמפל.

רבי הורוויץ: חומש מיט מפרשים, 8.30 אוונט, אין כנסת־ישראל שול.

זונטאג, נאָוו. 23

ש. מילער וועגן צעירי ציון און מ. אוווערבאך — פּוע"צ, ביי בר. 2 פּוע"צ 3.30 בייטאג, אין פאלקס שול.

טאנץ פון ליידיס אקז. לינת־הצדק, 8 אוונט, אין פּרץ־זאל.

אלגעמ. פאראזאמ. און וואלן ביי בני יעקב ג"ח סאס., 2.30 נ. מ., אין נייער תלמוד תורה.

טיי פון וופּ. הדסה ביי מרס. ד. רוזען, 107 האלעט סט., 3 ביז 11 נ. מ.

טיי פון כנסת־ישראל סיסטערהוד ביי מרס. ווערייר, 661 מאניטאבא עווע., 2 ביז 12.

קאנצערט לכבוד דעם 31טן יובילײ פון "פרייע ארבעטער שטימע" אראנזשירט פון ארב. ריינג בר. 169, 8.30 אוונט, אין פרייהייט טעמפל.

פאראזאמ. פון עקזעק. פון ה. ס. ב. ס. 3 נ.מ., אין קווינס טעאטער קאס. רומס.

וואל־פאראזאמלונג פאר'ן שטאט־ראט ביי לינקע פּוע"צ, 3 נ.מ., אין פּרץ אינסט.

פּאַרטיי וואלן און פאראווייזונג ביי לינ־קע פּוע"צ, 8 אוונט אין 86 סאלטער סט.

וואלן ביי ליבערטי פרי לאאן, 11.30 פרי; יובילײ 6 נ.מ. אין לעווינס רעסטאראן

האלב יערלאכע וואלן ביי עסטרייך פּויר לישן פארב., 3 נ. מ., אין גרויסער ת"ת.

וואלן ביי ליבאוויטשער בקור־חולים, 2 נ. מ., אין ליבאוויטשער שול.

טיי פון בנות־שלום פרי לאאן ביי מרס. אדלער, 231 סעלקירק עווע., 2.30 ביז 11 נ. מ.

איקער טיי ביי מרס. דראפּקין, 475 דאָ־פּערין עווע., 2 ביז שפּעט.

מאָנטאָג, נאָוו. 24

וואלן פאראזאמ. ביי כנסת־ישראל סיס־טערהוד, 7.30 נ. מ., אין ת"ת.

פאראזאמ. פון מוטער פאראיין פון ת"ת 8 נ. מ., אין ת"ת.

לייען־קרייז פון מוטער־פאראיין פון פּרץ־שול, 2.30 נ. מ., ביי מרס. נייטנ־סאָן, 333 קאטידראל עווע.

דינסטאָג, נאָוו. 25

פאראזאמ. פון עלטערן און ארגאניזירונג פון מוטער פאראיין ביי נאצ. העב. שול, 8 אוונט, אין שול.

מיטוואָך, נאָוו. 26

פאראזאמ. פון בנות־שלום פרי לאאן, 8 אוונט, אין שטייטמאן האל.

אלגעמ. פאראזאמ. פון מוטער פאראיין פון פּרץ־שול, 8 נ. מ., אין שול.

אלגעמ. פאראזאמ. פון ליידיס אקז. מאונט כרמל קליניק, 8.30 נ. מ., אין קליניק.

זונטאָג, נאָוועמבער 30

טיי פון וופּ. הדסה ביי מרס. ראפּאל־סקי און מרס. רוסאָף, 109 סעלקירק עווע

יערלאכער "הוליע קבצן אוונט" און מאסקן באל פאר א. ר. פּ. ט. שול, 8.30 אוונט, אין פרייהייט טעמפל.

מ. בלאשטיין ביי ארב. רינג פארום איבער "לייוויק'ס קייטן" 3 בייטאג אין פרייהייט־טעמפל.

טיי פון ליידיס אקז. מאונט כרמל קלי־ניק ביי מרס. ז. גלייזער, 173 אייקינס סט., 2 ביז 11 נ. מ.

דינסטאָג, דעצ. 2

איקער פארשט. אין קווינס: "מנחם מענדל אין סאוו. פארבאנד", אין רייכע מוזיקאלישע פּראגראם, 8.30 אוונט.

ווילן דורכפירן געזעץ וואס וועט באַ־רויבן וואַרשעווער אידישע בעקער פון זייער פרנסה

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

וואַרשע, נאוו. 21 (איטא).— טויזנטער אידישע בעקער ארבעטער און הונדערטער אידישע בעקעריי איינגנטימער זיינען אין נעפאר צו פארלירן זייער פּרנסה ווייל די מוניציפּאליטעט זוכט צו דעקן די ריזיקע פארלוסטן וואס זי האט פון די מוניציפּאלע בעקעריי.

דער דורכפאל פון די מוניציפּאלע בע־קעריי וואס קאסטן דער שטאט איבער אכט מיליאן זלאטיס, איז א גוואלדיקער. פאר לעצטן יאר אליין האבן זיי געליטן א פארלוסט פון איבער א מיליאן זלאטיס.

די מוניציפּאלע באאמטע האבן באַ־שלאסן צו פארדרינגען די מוניציפּאלע בע־קעריי צו א פּריוואטער דייטשער קאָמ־פּאני, כדי פּטור צו ווערן פון די דעפיצי־טען. אבער די נאציאנאל דעמאקראטן פון'ם שטאט־ראט זיינען קעגן דעם, כלומר'שט אויס "פאטריאטישע מאטיוון". אנשטאט דעם שלאגן זיי פאר, אז אלע פּריוואטע בעקעריין אין שטאט זאלן גע־שלאסן ווערן אונטערן אויסרייד, אז זיי זיינען אין א שלעכטן סאניטארן צושטאנד, — און אזוי וועלן די מוניציפּאלע בעקע־רייען פּטור ווערן פון דער פּריוואטער קאָנ־קורענץ און די געבריכיבער וועלן מוזן קויפן זייער ברויט.

—(::)—

דעבאטע און טאנץ אין ציון זאל זונטאג אוונט

"באשלאסן, אז פּאראקיעל שולן זיינען נויטיק צו פארהיטן יודאיזם", וועט זיין די טעמע פון א דעבאטע צווישן יוניווער־סיטי טשאפּטער הדסה און דער א. צ. א., אין ציון זאל, דעם זונטאג, נאוו. 23טן, 8.10 אוונט. די ערשטע וועט זיין פארטרא־טען פון עליאבעט מאלקין און מאלי קאהן, און די צווייטע — פון סילוועז לייפּסיק און בען פלאטעל.

די ריכטער וועלן זיין א. מ. שינבליין, וו. וו. טאביעס און ה. י. ווייזלדער. דער פארזיצער וועט זיין ל. ד. מאראזניק.

דער אוונט וועט זיך פארענדיקן מיט א טאנץ.

—(::)—

מזל טוב!

א זון געבאָרן צו מר. און מרס. ל. ראָ־בינאוויטש, 436 קאלעדזש עווענו. מוטער און קינד אין גוטן צושטאנד אין דזשענע־ראל האספּיטאל.

פארלאנגט מיליאן דאל. פאנד פאר ארטאדאקס־סישע אינסטיטוציעס

שיקאגא, נאוו. 21 (איטא).— א מי־ליאן דאלאר פאנד פאר'ן אויפהאלט פון די טעאלאגישע שולן און ראבינישע סעמי־נאריען איז דאָ פארגעשלאגן געווארן פון רבי אפּרים ערשטיין, פון שיקאגא. ביי דער האלב־יערלאכער קאנווענשאן פונ'ם פארבאנד פון ארטאדאקסישע רבנים פון די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע. אין וועלכער איבער פופציג דעלעגאטן באַ־טייליקן זיך.

רבי אליעזר סילווער, פּרעזידענט, האט געפאדערט די דערוויילונג פון פעאיקע פּי־רער, וועלכע זאלן ארבעטן פאר דער דער־הויבונג פון די אידישע טראדיציעס.

קאנדידאטן וועלן אדרעסירן אידישע מאסן פאראזאמלונגען זונטאג

א אידישע מאסן פאראזאמלונג, צו באַ־קאנען די אידישע ווייליער מיט די פּראַ־גע פארוויילקס אין די קומענדיקע מוני־ציפּאלע וואלן, פון זייער שטאנדפּונקט, ווערט פארגרופן אויף דעם זונטאג, נאוו. 23טן, 8 אוונט, אין גרויסן תלמוד־תורה זאל, אונטער אויפזיכט פון די פּועלי־ציון.

צווישן די רעדנער וועלן זיין דעפּוטאט א. א. היפּס, י. א. טשעריאק, ש. גרין, מארקוס הייטמאן (שעיער קאנדידאט), מ. א. גרעי (אלדערמאן קאנדידאט), און אנ־דערע ארבעטער קאנדידאטן. מ. אווערבאך וועט זיין פאָרזיצער. דער שולם איז העפלאכסט איינגעלאדן.

א מאסן פאראזאמלונג אונטער אויפזיכט פון נארט־ווינניפּעג רייט־פּייערס אסאָסי־איישן וועט פארקומען דעם זעלבן זונ־טאג, 7.30 אוונט, אין שטייטמאן האל, וואו עס וועלן ריידן מעיאר וועב, פּראָוו. דעפּ. דזשאן ט. הייז און אנדערע רעד־נער, און וואו די מוניציפּאלע פּראגעס וועלן באלייכטן ווערן פון זייער שטאנד־פּונקט. אלע זיינען איינגעלאדן.

—(::)—

פרייע ארבעטער שטימע קאנצערט דעם זונטאג

א קאנצערט און ליטעראַרישער אוונט לכבוד דער "פרייער ארבעטער שטימע" ווערט דורכגעפירט דעם זונטאג, נאוו. 23טן, 8.30 אוונט, אין פרייהייט־טעמפל, אונטער אויפזיכט פון ארבעטער־רינג בר. 169.

א רייכע ליטעראַריש־מוזיקאלישע פּראגראם איז אראנזשירט געווארן, מיט דער באטייליקונג פון אנגעזעענע קרעפטן.

אלע זיינען איינגעלאדן.

דר. הייטמאן, ערמאנאָוו ארבעט, וואס אין מיטהילף פון אלע וואס אנערקענען די וויכטיקייט פון דער דאזיקער צייטונג ווערט געבעטן.

רעגירונג פון אנטעריא וועט ווייטער פארפאלגן די פאראורטיילטע "בראו־קערס" סאלאוויי און מילס

טאָראנטאָ, נאוו. 21.— אזוי שנעל ווי סאלאוויי און מילס, געוועזענע "בראו־קערס", וועלן ארויס פון דער געפענגניש אין לעטברידזש, וועלן זיי צוריק ארעס־טירט ווערן אויף "וואראנטס" פון דער רעגירונג פון אנטעריא, — ווי אטארני דזשענעראל פריים האט דאָ אנאנסירט. זיי וועלן מוזן דורכמאכן נאך א דזשורי פּראָצעס אין יאנווער אין טאָראנטאָ, אויף אנדערע קלאגעס פון שווינדל.

סאלאוויי און מילס זיינען, אויסער די טורמע טערמינען, פאראורטיילט געווארן אין אלבערטא צו געלט שטראפן, — דער ערשטער אויף 200 טויזנט דאלאר, און דער צווייטער, אויף 50 טויזנט דאלאר. די אלבערטער רעגירונג האט לכתחילה גע־זאלט אפּעלירן קעגן דעם אורטייל, פּאַ־דערנדיק א האַרבערע שטראָף, אבער צום סוף האט זי איר אפּיל צוריקגעצויגן.

ווי מר. פריים דערקלערט, האט דאס באוואוינן די רעגירונג פון אנטעריא פאר־פירן אויך קעגן זיי א פּראָצעס, כדי זיי זאלן קריגן זייער געהעריקע שטראָף. די קלאגעס קעגן זיי וועלן זיין גנבה און פאר־שווערונג צו באַגיין שווינדל.

—(::)—

תלמוד־תורה וועט דורכפירן באזאר

צוליב דער נעדריקטער עקאָנאָמישער לאגע פון דער ווייניפּעגער תלמוד תורה, האט איר פּאַרוואַלטונג באשלאסן דורכצו־פירן הייניטיקן ווינטער א גרויסן באזאר. די איינצלהייטן און צייט, וועלן שפּעטער אנאנסירט ווערן.

—(::)—

אין הייניטיקער אויסגאבע:

"הייסע ליבע אין קאלטן צפון"

אן אינטערעסאנטע, לעבעדיקע דערציילונג. וואס שילדערט דאס לעבן אינ'ם קאנאדער ווייטן צפון

פון אלחנן (א. הענסאן, ערמאנטאן)

(זייט 7)

אנב - אורחא

פון מארק

שמועסן וועגן דער אידישער עקאָנאָמישער לאגע

ווען דער סאציאליזם זאל פארווירק־לאכט ווערן אין זיין גאנצער גלאָריע, גלויב איך, אז קיין אידישע עקאָנאָמישע פּראבלעמען וועלן מער ניט זיין.

עס וועט דאָ בכלל פארבלייבן נאָנע ווייניק פון דער וועלט־דריקנדיקער אידי־שער פראגע, — אפילו אירע ריין נאַ־ציאָנאלע עלעמענטן וועלן אויף אין א לויטערער סאציאליסטישער אטמאספע־רע קאָנען געפינען א לייזונג אן באַ־זונדערע שווערקייטן.

מענשן זיינען בכלל מער געגליכן צו לייבן, ווי צו טיגערן. ווען זיי זיינען זאט, קאָנען זיי זיין גוטמוטיק און גרוים־מוטיק.

ווען מענשן וועלן מער ניט דארפן און ניט קאָנען כאַפּן פונ'ם קהל'שן טיש, ווען איינער וועט ניט רייסן דעם ביסן פונ'ם צווייטנס מויל, ווען פאר אלעמען וועט זיין גענוג, — וועט מער ניט זיין קיין שנאה צווישן פעלקער און מענשן.

נו, רייבונגען וועלן אלצאיינס פאר־קומען. עס וועלן נאָך אלץ זיין מיינונגס־צוזאמענשטויס צווישן מענשן און א געוויסע אפּגרעניצונג צווישן פעלקער.

אבער קיין פאַרניכטנדיקע ביטערקייט וועט ניט זיין. מענשן וועלן קאָנען לעבן ווי מיטגלידער פון איין זאטער גוטדער־צויגענער פאמיליע, צווישן וועלכע עס קומען אויף אפּט פאר רייבונגען, אבער דאס גייט דורך אן טומל, אן גשלעגן, און באלד פארגעסט מען זיך אויף דעם אין דער געמיינשאפטלאכער ארבעט.

* * *

אבער דער סאציאליזם, אין זיין פולן פארגנוגן, איז א זאך פון דער צוקונפט.

דאס בעסטע וואס מיר קאָנען דערווארטן איז אונזער דור, און אפשר נאָך פאר דורות און דורות, איז, אז מיר זאלן דורכמאכן די איבערגאנג שטופּעס צום סאציאליזם.

אולעלע קאָנען געמאכט ווערן דיי־הערט אין, לאמיר עס אנרופן, גוואלד־וואל, ווי מען פּרובירט עס צו טאָן אין סאוועט רוסלאנד.

אדער דער איבערגאנג ווערט פארווירק־לאכט, ווי א סך מענשן גלויבן, אז אבזיכטן, נאָר אויף א נאטירלאכן אופן, און ער גייט אין זיגזאגן, ווי אין דיי קאַ־פּיטאליסטישע לענדער, וואו די קאָנצענ־טראציע פונ'ם קאפּיטאל און פון דער פּראָדוקציע, מיט דער גרויסער אנטוויק־לונג פון דער טעכניק, פירן במילא צום סאציאליזם.

אבער אט דער פּראָצעס, — זאל עס זיין דער איבערגאנג צום סאציאליזם אדער עטוואס אנדערס, — איז דער פּיינ־לאכסטער פאר'ן אידישן פעלק. אין אים ווערן מיר צעמאלן אונ'ציריכן אויף פּיצ־לאך, און בין מען דערהארט די נחמה, קאָן נאָך ארויס די נשמה, שונאי יש־ראל . . .

* * *

אין א פריערדיקן שטוקן האב איך שוין דערמאנט, ווי די אידישע עקאָנאָ־מישע לאגע ווערט דאָ, ביי אונז אין אמעריקע, אלץ וואַקלדיקער, ווי די אלטע קוואלן פון פּרנסה ווערן פאר אונז פאר־שלאסן, און ווי צו די נייע קוואלן לאזט מען אונז ניט צו: ווייל, ווען ס'איז ני־טא געגוג פאר אלעמען, הויבט עס זיך אָן טיילן אין "איינענע" און "פרעמדע", און איינענע זיינען, נאטירלאך, ביל־כער.

ענלאכע לאגעס האבן געפירט צום פינסטערן אנטיסעמיטיזם אין די אייראָ־פּייאישע לענדער, און מיר קאָנען נאָר ניט זיין זיכער, אז מאָרגן זאל דער סאָרט אפּענער אנטיסעמיטיזם אויף ניט קומען אהער (דער פארשטעלטער אנטיסעמי־טיזם איז שוין דאָ).

נאָך ערגער אבער איז די לאגע אין סאָ־וועט רוסלאנד, וואו מען לויפט צום סאָ־ציאליזם. יעדער שריט אין דער דאזי־קער ריכטונג מאכט א חורבן אינ'ם אי־דישן לעבן, — און ווער ווייס וויפיל צו־דען פון די פרוכט פונ'ם סאציאליזם, אויב ער זאל דארטן וועו פארווירקלאכט ווערן דורך די מעטאָדן וואס ווערן דאָרט באנוצט!

* * *

עס איז דערפאר קלאָר, אז צו זיצן און וואַרטן ביז דער סאציאליזם וועט קומען און ווערן פאר אונז לייזן אלע קשי'ה'ס און פּראָבלעמען, מיינט פאר אונז לאזן זיך אונטערגיין, איידער נאָך מיר אדער די דורות וואס קומען נאָך אונז וועלן דער־לעבן די ישועה.

עס איז נאָך א גרעסערער אומזין פאר די וואס גלויבן ניט אינ'ם ערדגילטיקן זיג פונ'ם סאציאליזם, אז די אידישע עקאָנאָמישע פּראָבלעמען קאָנען געלייזט ווערן דורך פּראָטעסטן און דורך א קאמף קעגן דיסקרימינאציעס, ווען די דאזיקע דיסקרימינאציעס זיינען א נאטירלאכער פּועל־יוצא פון א סיסטעם, וואו יעדער יחיד מוז מיט ציין און נעגל קעמפן פאר אן ארט אין דער געזעלשאפט, און וואו יעדער איינער זוכט צו כאַפּן וואס א גרע־סערן ביסן פאר זיך.

מיט קאלטע רפואות קאָן מען ניט צו־טרעטן צו דער לייזונג פון דעם פּראָבלעם. אין די גרעניצן פון די עקזיסטירנדיקע מעגלאכקייטן דארף געטאָן ווערן אלץ וואס מען קאָן, געווונט צו מאכן דאס אי־דישע עקאָנאָמישע לעבן און אוועקשטעלן עס אויף געזונטערע יסודות.

עס איז מער אן אי־נערלאכער קאמף, ווי א דרויסנדיקער.

דאס איז א נאציאָנאלע ארבעט, וואס דארף געטאָן ווערן אויף א נאציאָנאלן מאסשטאב.

און די כחות דארפן אנגעווענדט ווערן

(שלוס אויף דער לעצטער זייט)

THURS. N

Classif

Sheps

MUTU
874 Main St

SCOTT
11 C.P.R. Of

R.B.

WILLOW
288 GRAI

AACTIV

PROF. S
Ph. 28 80